

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Кафедра педагогіки і психології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Педагогічна компаративістика

Спеціальність 8.01010201 Початкова освіта

Педагогічний інститут

2015 – 2016 навчальний рік

Педагогічна компаративістика: робоча навчальна програма [для студентів напряму підготовки 8.01010102 "Початкова освіта"] / Н.М.Голота. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015 р. – 15 с.

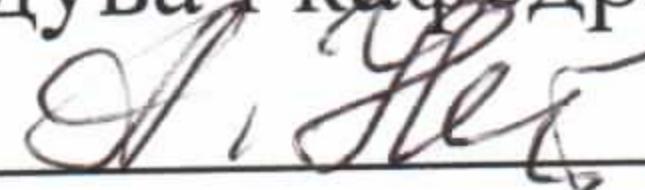
Розробники:

ГОЛОТА Наталія Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма обговорена і затверджена на засіданні кафедри педагогіки і психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

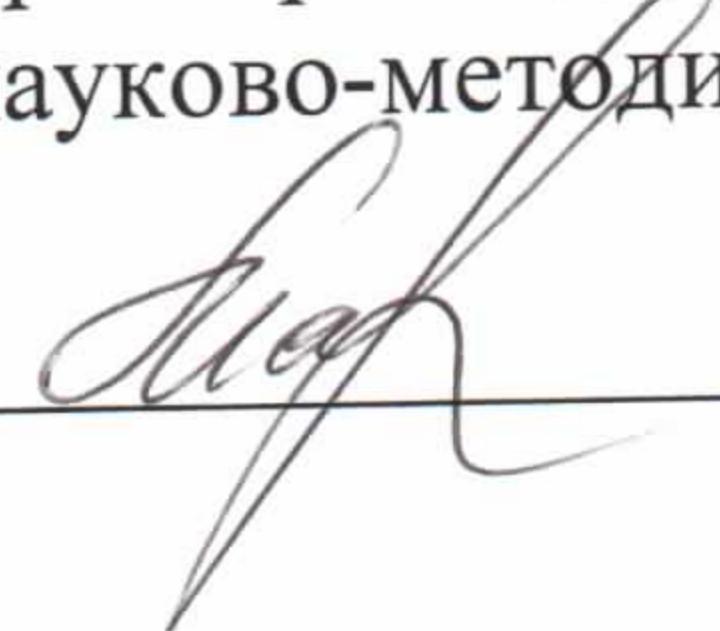
Протокол № 2 від 3. 09. 2015 року

Завідувач кафедри педагогіки і психології

Іванюк Г.І.

Заступник директора Педагогічного
інституту з науково-методичної та навчальної
роботи

Машовець М.А.

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		дenna форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,33 кредити	Галузь знань 0101 "Педагогічна освіта "	Формування фахових компетентностей	
	Напрям підготовки 8.01010102 Початкова освіта		
Модулів –3	Спеціальність (професійне спрямування): Магістр початкової освіти. Організатор початкової освіти	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		1-й	
Загальна кількість годин – 120, аудиторних - 32 год.		Семестр	
		1-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: "магістр"	Лекції	
		16 год.	8
		Практичні, семінарські	
		16 год.	8
		Самостійна робота	
		80 год.	104
		MKR – 8 год.	8
		Вид контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: розширення наукового і загальнокультурного світогляду майбутніх фахівців, здатних використовувати світові досягнення педагогіки й тим самим забезпечувати інтеграцію національної системи освіти у світовий європейський простір.

Цілі курсу:

- зростання професійної ерудиції та компетентності майбутнього магістра початкової освіти та організатора початкової освіти;
- збагачення педагогічних поглядів магістрантів, обізнаність їх з міжнародними зв'язками у галузі освіти;
- формування активної творчої особистості, здатної на основі співставлення закономірностей і тенденцій розвитку національної системи освіти із зарубіжними аналогами, спрямовувати і коректувати її розвиток за допомогою рекомендацій, що розробляються для органів управління системи освіти.

Завдання:

1. Здійснення систематичного аналізу джерельної бази освітніх систем різних країн світу з метою виявлення глобальних закономірностей і тенденцій розвитку освіти та врахування їх специфіки у вітчизняній педагогіці.
2. Усвідомлення особливостей порівняльно-педагогічних розвідок як інструменту досягнення освітньою системою міжнародних стандартів якості.
3. Формування здатності до глибокого осмислення актуальних вітчизняних і міжнародних педагогічних проблем.
4. Ознайомлення магістрантів з досягненнями світової педагогічної науки і передового педагогічного досвіду в галузі вищої та шкільної освіти.
5. З'ясування актуальних проблем підготовки кадрів для початкової школи.
6. Виявлення суперечностей і тенденцій сучасного та перспективного розвитку вітчизняної початкової освіти на основі аналізу досягнень і недоліків у зарубіжному педагогічному досвіді.
7. Зіставлення педагогічних ідей і практики навчання та виховання дітей молодшого шкільного віку та формування ній основі теоретичних підходів універсального, прогностичного характеру.

Курс «Педагогічна компаративістика» спрямований на формування у магістрантів таких професійних компетентностей:

- а) ключових, необхідних для виконання будь-якої професійної діяльності (інформаційно-комунікативні, соціально-трудові, мовні, культурні, здатність учитися);
- б) базових, що відображають специфічний характер педагогічної діяльності (організаційний, дидактичний компоненти, здатність до педагогічного мислення, когнітивно-креативний, психологічний, оцінювальний, консультативний компоненти і здатність до розвитку впродовж усього життя);
- в) методичної компетентності – здатності самостійно конструювати навчальний процес у вищій школі, вільно використовуючи в практичній

діяльності теоретичні основи вітчизняної та зарубіжної педагогіки, знаходження обґрунтованого рішення будь-якого педагогічного та дидактичного завдання, орієнтація на розвиток дітей і саморозвиток та, зокрема, формування таких компетенцій:

- діагностичної;
- прогностичної;
- організаторської;
- комунікативної;
- дослідницької;
- виховної.

Вивчення курсу передбачає формування у магістрантів **знань** про:

- ◆ про структуру рівнів систем освіти, освітню стандартизацію і номенклатуру документів;
- ◆ стан, тенденції та закономірності розвитку світового (зарубіжного і вітчизняного) педагогічного досвіду;
- ◆ стан, основні тенденції та закономірності розвитку дошкільної, шкільної та вищої освіти в різних країнах, геополітичних регіонах і в глобальному масштабі;
- ◆ позитивні і негативні аспекти міжнародного педагогічного досвіду в галузі початкової освіти;
- ◆ форми і способи взаємозбагачення національних педагогічних культур;
- ◆ актуальні проблеми забезпечення якості професійної підготовки кадрів для початкової освіти;
- ◆ основні підходи до організації порівняльно-педагогічного дослідження.

На основі цих знань у магістрантів повинні бути сформовані **уміння**:

- ❖ аналізувати (у порівняльному плані) стан, закономірності і тенденції розвитку освіти і виховання у різних країнах світу;
- ❖ розкривати співвідношення загальних тенденцій освіти і національної (регіональної) специфіки;
- ❖ виявляти позитивні і негативні аспекти міжнародного педагогічного досвіду в галузі початкової освіти;
- ❖ прогнозувати напрямки розвитку вітчизняної початкової освіти в майбутньому;
- ❖ забезпечувати на високому рівні підготовку педагогів для початкової школи.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Педагогічна компаративістика в системі сучасних педагогічних наук.

Тема 1. Предмет, завдання, функції і методи порівняльної педагогіки. Становлення та основні етапи розвитку педагогічної компаративістики.

Порівняльна педагогіка як наука і як навчальна дисципліна. Різноманітність підходів до визначення предмета і завдань порівняльної педагогіки. Предмет і завдання порівняльної педагогіки за Б.Ф.Вульфсоном і Х.В.Даелом. Функції порівняльної педагогіки: інформаційно-аналітична, акумулюючи, корекційна, координуюча, прогностична, вибірково-адаптивна. Методи порівняльно-педагогічних досліджень.

Причини виникнення порівняльної педагогіки як науки. Різноманітність підходів до визначення етапів розвитку порівняльної педагогіки. Етапи розвитку порівняльно-педагогічних досліджень. Основи методології педагогічної компаративістики. Основні підходи до організації порівняльно-педагогічного дослідження.

Основні поняття теми: порівняльна педагогіка, педагогічна компаративістика, освітні системи, світовий освітній простір, зарубіжний педагогічний досвід.

Рекомендована література

Основна: 1, 4

Додаткова: 6

Тема 2. Провідні чинники, тенденції та стратегії розвитку освіти у сучасному світі.

Освітній простір як феномен (В.Краєвський, Б.Коротяєв, В.Курило та інші). Поліструктурність світового освітнього простору: просторова (територіальна) і організаційна структури. Соціально-економічні фактори розвитку освіти у сучасному світі. Основні пріоритети і тенденції розвитку світової системи освіти. Загальна характеристика суперечностей і перспектив розвитку освітніх систем у сучасному світі. Сучасний стан і перспективи розвитку освіти в провідних країнах світу і в Україні. Глобалізація в освіті, її позитивні і негативні впливи. Міжнародні та всесвітні організації: ЮНЕСКО (Міжнародне бюро освіти; Міжнародний інститут планування освіти; Інститут освіти ЮНЕСКО); Рада Європи та інші. Міжнародні проекти та програми, які передбачають участь різноманітних освітніх систем: ЕРАЗМУС, ЛІНГВА, ЕСПРІТ, IPIC та інші. Типи регіонів за ознакою взаємного зближення і взаємодії освітніх систем (за А.П.Ліферовим).

Основні поняття теми: світовий освітній простір; тенденції, пріоритети, перспективи розвитку освіти, глобалізація, стандартизація, структурне реформування.

Рекомендована література

Основна: 1, 4

Додаткова: 6

Тема 3. Сучасні моделі освітніх систем. Сучасні моделі вищої освіти.

Моделі освіти (розвиваючого навчання, традиційна, раціоналістична, феноменологічна, неінституційна).

Сучасні освітні моделі:

американська модель: школа (ясельна, початкова, середня, старша) – коледж – університет (бакалаврат, магістратура, докторантura);

французька модель: школа (материнська, початкова, колеж, ліцей) – професійний (технологічний) інституту – університет (ліценціат, магістратура, докторантura) – великі школи;

англійська модель: школа (ясельна, початкова, об'єднана, граматична, сучасна) – коледж – університет (бакалаврат, магістратура, докторантura);

Сучасні моделі вищої освіти: британська (вільне навчання особистості), шотландська (цінності корисного знання); німецька (цінність інтелектуального дослідження); американська, або чиказька (цінність вільногого розвитку індивідуальних здібностей вільної особистості); японська (максимальна реалізація творчого потенціалу особистості).

Основні поняття теми: моделі освітніх систем; американська освітня модель; французька освітня модель; англійська освітня модель; російська модель. Сучасні моделі вищої освіти: британська, шотландська, німецька, американська (чиказька), японська.

Рекомендована література

Основна: 1, 4

Додаткова: 6

Змістовий модуль II. Розвиток вищої освіти у різних країнах світу. Системи підготовки педагогічних кадрів

Тема 4. Особливості розвитку вищої освіти у різних країнах світу

Особливості виникнення сектору вищої професійної освіти. Його сучасний стан в розвинених країнах і головні тенденції розвитку. Сучасні ідеї інтеграції: формування загальноєвропейського освітнього простору і європейський вимір в освіті. Поняття «європейський вимір в освіті». Нові орієнтири розвитку вищої освіти. Особливості розвитку і функціонування вищої освіти у різних країнах світу. Роль Болонського процесу в підвищення якості європейської освіти. Історичні аспекти проблеми оцінювання і взаємовизнання дипломів.

Основні поняття теми: професійна освіта, загальноєвропейський освітній простір, європейський вимір в освіті.

Тема 5. Сучасні світові тенденції розвитку педагогічної освіти.

Процеси інтеграції в галузі педагогічної освіти в Європейських країнах. Освітні стандарти і нострифікації дипломів у європейському контексті. Провідні чинники, що зумовлюють різноманітність та особливості національних систем, моделей професійної підготовки вчителів і одночасно ведуть до спільних тенденцій розвитку педагогічної освіти в країнах Західної Європи. Зміст підготовки вихователя дітей дошкільного віку та вчителя початкової школи у різних країнах світу, вимоги до їх професійної компетентності. Стандарти педагогічної освіти.

Основні поняття теми: педагогічна освіта, стандарти освіти, професійна підготовка педагогів.

Змістовий модуль III. Сучасні системи дошкільної, шкільної освіти в Україні та за кордоном: особливості становлення та тенденції розвитку

Тема 6. Становлення, розвиток, освітні цілі, концепції та моделі систем дошкільного виховання у різних країнах світу.

Зародження і становлення громадської системи дошкільної освіти за кордоном. Трансформація цілей, завдань, змісту і методів зарубіжної і вітчизняної дошкільної освіти. Зарубіжні концепції ХХ століття та їх вплив на розвиток сучасних систем дошкільної освіти в зарубіжних країнах і в Україні. Перша спроба співвіднесення зарубіжного досвіду з теорією і практикою дошкільного виховання (С.Т.Шацький). Сучасна філософія дитиноцентризму. Сучасні концепції зарубіжної дошкільної освіти: «соціального реконструктивізму», «громадської освіти», «освіти для виживання», «виховання характеру», «полікультурної освіти дітей», «виховного середовища», «інтегрованого розвитку компетентності» та «гуманістичної освіти». Централізація та децентралізація управління дошкільною освітою в різних країнах світу. Нормативні та державні документи в галузі дошкільної освіти. Провідні принципи освітньої політики дошкільної освіти різних країн світу. Науково-методичне забезпечення дошкільної освіти в Україні та за кордоном.

Основні поняття теми: системи дошкільної освіти, зарубіжні концепції дошкільної освіти, дитиноцентризм, концепції, моделі систем дошкільного виховання.

Рекомендована література

Основна: 2, 3, 4

Додаткова: 5,7

Тема 7. Сучасні тенденції розвитку змісту, форм і методів шкільної освіти

Особливості реформаційних процесів на сучасному етапі початкового навчання. Тенденції розвитку системи початкової освіти у різних країнах світу.

Різноманітність підходів до дефініцій «початкова (елементарна) школа» та «середня школа» в різних національних системах освіти.

Завдання, провідні компоненти, умови успішної роботи базової освіти.

Різноманітність систем середньої освіти та їх характеристики. Диверсифікація – провідний шлях розвитку системи середньої освіти. Завдання середньої освіти.

Місце та роль приватних загальноосвітніх закладів у сучасних освітніх системах. Види приватних загальноосвітніх закладів. Причини зростання їх кількості. Приватний сектор освіти в Україні.

Стандарт середньої освіти. Характеристики стандарту середньої освіти.
Особливості контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів у школах зарубіжних країн.

Основні поняття теми: початкова школа, середня школа, базова освіта, диверсифікація, стандарт середньої освіти, підготовка вчителів.

Рекомендована література

Основна: 2, 3, 4

Додаткова: 5,7

Тема 8. Порівняльний аналіз підходів до соціалізації особистості в сучасній зарубіжній і вітчизняній педагогіці.

Піднесення та утвердження статусу дитинства як особливо значущого, неповторного періоду життя людини – визначальна тенденція на сучасному етапі розвитку міжнародного освітнього простору. Сучасні зарубіжні виховні концепції. Пріоритети виховання у провідних країнах світу. Культура миру, педагогіка ненасилля, екологічна освіта та виховання. Концепція виховання демократичної громадянськості, розробленої експертами Ради Європи.

Єдність соціалізуючого впливу всіх сторін шкільного життя: формальних та неформальних. Форми та методи соціалізуючого впливу школи. Служба «гайденс»: мета, завдання, напрями роботи.

Основні поняття теми: соціалізація, система виховних цінностей, соціалізуючий вплив.

Рекомендована література

Основна: 2, 3, 4

Додаткова: 5,7

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	денна форма					заочна форма					
	усього	у тому числі				усього	у тому числі				
		л	с	мкр	с.р.		л	с	мкр	с.р.	
1	2	3	4	5	7		8	9	10	11	12
Модуль											
Змістовий модуль 1. Педагогічна компаративістика в системі сучасних педагогічних наук											
Тема 1. Предмет, завдання, функції і методи порівняльної педагогіки. Становлення та основні етапи розвитку педагогічної компаративістики	14	2	2		10	10	2			8	
Тема 2. Провідні чинники, тенденції та стратегії розвитку освіти у сучасному світі.	10	2	2		6	14	2			12	
Тема 3. Сучасні моделі освітніх систем. Сучасні моделі вищої освіти.	14	2	2		10	12		2		10	
Модульний контроль	2			2							
Разом за змістовим модулем 1	40	6	6	2	26	36	4	2		30	
Змістовий модуль 2. Розвиток вищої освіти у різних країнах світу. Системи підготовки педагогічних кадрів											
Тема 4. Особливості розвитку вищої освіти у різних країнах світу	14	2	2		10	12				12	
Тема 5. Сучасні світові тенденції розвитку педагогічної освіти	14	2	2		10	18	2	2		14	
Модульний контроль	2			2							
Разом за змістовим модулем 2	30	4	4	2	20	30	2	2		26	
Змістовий модуль 3. Сучасні системи дошкільної, шкільної освіти в Україні та за кордоном: особливості становлення та тенденції розвитку											
Тема 6. Становлення, розвиток, освітні цілі,	16	2	2		12	8				8	

концепції та моделі систем дошкільного виховання різних країнах світу										
Тема 7. Сучасні тенденції розвитку змісту, форм і методів шкільної освіти	14	2	2		10	24	2	2		20
Тема 8. Порівняльний аналіз підходів до соціалізації особистості сучасній зарубіжній і вітчизняній педагогіці	16	2	2		12	22		2		20
Модульний контроль	4			4						
Разом за змістовим модулем 3	50	6	6	4	34	54	2	4		48
Усього годин	120	16	16	8	80	120	8	8		104

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Педагогічна компаративістика як наука та навчальна дисципліна	2
2.	Провідні чинники і стратегії розвитку освіти в умовах глобалізації та створення єдиного світового освітнього простору	2
3.	Особливості розвитку і функціонування вищої освіти в Україні за кордоном	2
4.	Становлення і розвиток професійної педагогічної підготовки фахівців з дошкільної освіти та вчителів початкової школи у різних країнах світу.	2
5.	Порівняльна характеристика розвитку систем дошкільної освіти у різних країнах світу.	2
6.	Порівняльна характеристика розвитку початкової школи у різних країнах світу	2
7.	Середня базова освіта за кордоном: стратегія реформування змісту освіти	2
8.	Підвищення ефективності навчання як провідний освітній процес у країнах світу	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількіс. балів
1.	Порівняйте різні підходи до визначення предмету і завдань порівняльної педагогіки. Результати оформити у таблицю.	5

2.	Складіть порівняльну характеристику моделей вищої освіти у різних країнах. Результати оформіть у таблицю.	10
3.	Порівняйте підходи до оцінювання результатів навчання у різних країнах світу. Результати оформіть у таблицю	5
4.	Розробка проекту: 1. Представте порівняльну характеристику системи початкової освіти двох країн (на вибір) у програмі Power Point (Презентація) за таким алгоритмом: 1) сучасний стан початкової освіти; 2) стандарти початкової освіти; 3) тенденції розвитку системи початкової освіти; 4) реформування змісту навчання у початковій школі. 2. Підготовка вчителів початкової освіти, забезпечення якості цієї підготовки.	20
Разом		40 бал.

7. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп’ютерних інформаційних технологій (POWER POINT – презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи, психодіагностика, ділові ігри, тренінги.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. *Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності*: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

8. Методи контролю

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- *Методи усного контролю*: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.
- *Методи письмового контролю*: модульне письмове тестування,

- підсумкова письмове тестування, звіт, реферат.
- *Комп'ютерного контролю:* тестове опитування.
 - *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Розподіл балів, які отримують студенти

Форми роботи	Поточне тестування та самостійна робота								Макс. балів
	Змістовий модуль № 1			Змістовий модуль № 2		Змістовий модуль № 3			
Лекції	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	8
	1	1	1	1	1	1	1	1	
Семінарські заняття	11	11	11	11	11	11	11	11	88
Самостійна робота	40 балів								40
МКР	25	25		25			75		
Всього	211 б. РК – 2,11								211

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

- опорні конспекти лекцій;
- навчально-методичні посібники;
- робоча навчальна програма;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного)

оцінювання навчальних досягнень студентів;

- засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);
- завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Порівняльна педагогіка».

11. Рекомендована література:

Основна

1. Галус О.М. Порівняльна педагогіка: навч. посібник. / О.М. Галус, Л.М. Шапошнікова. – К.: Вища школа, 2006. – 215 с. (бібліотека Інституту).
2. Парамонова Л.А. Дошкольное и начальное образование за рубежом: история и современность / Л.А.Парамонова, Е.Ю.Протасова.- М.: Просвещение, 2001. (бібліотека Інституту).
3. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: навч. посіб. [для студентів вищих навчальних закладів] / Т.І.Поніманська. – К.: «Академвидав», 2004. – 456 с. (бібліотека Інституту).
4. С布鲁єва А.А. Порівняльна педагогіка: навч. посібник. / А.А.С布鲁єва – 2 – е вид. - Суми: ВТД «Університетська книга», 2004. – 320 с. (бібліотека Інституту).

Додаткова

5. Мельник Н.І. Дошкільна освіта сполучених штатів: історія і сучасність: монографія / Н.І.Мельник. – Умань: Видавець «Сочінський», 2012. – 330 с. (бібліотека Інституту).
6. Модернізація педагогічної освіти в європейському та євроатлантичному освітньому просторі: монографія / Н.М. Авшенюк, В.О. Кудін, О.І. Огієнко та ін. – К.: Педагогічна думка, 2011. – 232 с. (бібліотека Інституту).
7. Пантюк Т.І. Зарубіжні теорії та концепції дошкільного виховання: навч.- метод. посіб. / Т.І.Пантюк, З.І.Хало. – Дрогобич: Ред. – видавн. Відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2008. – 75 с. (бібліотека кафедри педагогіки і психології).

Науково-педагогічні розвідки у фахових виданнях, наукових журналах та матеріалах конференцій.

Навчально-методична карта дисципліни «Педагогічна компаративістика»

Разом: 120 год., із них 16 год. – лекції, 16 год. – семінарські заняття, 8 год. – МКР, 80 год. – самостійна робота.

Модулі	Змістовий модуль I Назва модуля	Змістовий модуль II Педагогічна компаративістика в системі сучасних педагогічних наук	Змістовий модуль III Розвиток вищої освіти у різних країнах світу. Системи підготовки педагогічних кадрів
Кількість балів за модуль	61 бал	49 балів	61 бал
Теми лекцій	16 год. (8 балів)	16 год. (16 балів)	16 год. (16 балів)
Теми семінарських занять	(66 балів)	(66 балів)	(66 балів)
Самостійна робота	(40 балів)	(40 балів)	(40 балів)
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (25 балів)	Модульна контрольна робота (25 балів)	Модульна контрольна робота (25 балів)
K= 211:100 = 2.11			